

HVAD ER MARKVILDTSTILTAG?

Cammi Aalund Karlslund
Planter og Miljø

Aulum Fritidscenter

HVORFOR LAVE MARKVILDTSTILTAG?

- Motivation, ansvar og lyst
 - Mange landmænd vil gerne gøre noget godt for naturen
 - Men ved ikke lige hvad der skal til eller hvordan de kommer i gang
- Forbedret Image
 - Både for landbruget som helhed
 - Og for den enkelte landmand
- Synligt
 - Ofte tæt på ejendommen
 - Tydelig signalværdi for forbipasserende
- Markvildtstiltagene gør en forskel
 - Det har en effekt!

DET GØR EN FORSKEL !

- Målinger på løbebiller og insekter:
- De foreløbige forsøg viser, at antallet af løbebiller i natur- og vildttiltagene kun var marginalt større end i marken.
- Til gengæld var der 50% flere individer i tiltagene end i kontrolfelterne i marken.
- Resultaterne er baseret på 1.og 2.-års data.
- Vi forventer at finde flere biller og insekter jo længere natur- og vildttiltagene ligger.
- Igangværende registreringer indikerer, at flyvende insekter tiltrækkes til blomsterne i natur- og vildtstriberne.

AGERHØNENS HABITAT- OG FØDEVALG

- Agerhønen er en standfugl, dvs. den bliver i et begrænset område året rundt.
- De voksne fugle lever udelukkende af planteføde. De små kyllinger lever primært af proteinrige insekter i de første par uger.
- I det intensivt dyrkede landbrug er udbuddet af insekter normalt begrænset, hvilket kan betyde, at kyllingerne mangler den livsvigtige føde. Efter et par uger går kyllingerne gradvist over til planteføde. Det er derfor vigtigt, at der er et varierende udbud af ukrudt og insekter, for at agerhønsene kan overleve.

- Agerhønen yngler i det åbne land. De vælger oftest at placere reden skjult i markskel, vejkanter eller lignende steder.
- Æglægningen begynder i slutningen af april, og kulminerer i starten af maj. Hønen lægger mellem 10 og 20 æg. Allerede få timer efter klækningen forlader kyllingerne reden, og følger forældrene.
- Efter et par uger kan kyllingerne flyve, og efter tre måneder er de uafhængige af forældrene.

HARENS HABITAT- OG FØDEVALG

- Harens foretrukne levested er det varierede landbrugsland, hvor levende hegn og andre småbiotoper adskiller de opdyrkede marker.
- Harens fødevalg er alsidigt og tilpasset årstidens plantedække. Den æder alt fra landbrugsafgrøder, og et bredt udvalg af urter og græsser, til bark og kviste i strenge vintre.
- I det moderne landbrug, med store sammenhængende arealer med kornafgrøder og majs vil der ofte være mangel på grønne, næringsrige planter i en periode midt på sommeren. Derved mangler haren en livsvigtig fødekilde.

- Om dagen sidder haren i sit sæde, en fordybning i vegetationen, hvor den fordøjer sin føde. Harens sæde er ofte placeret i forbindelse med buske eller anden høj vegetation med udsigt over det omgivende landskab.
- Harens yngleperiode strækker sig fra marts til sidst i september. De føder normalt to-fire kuld om året.
- Under gunstige forhold kan en hun få op til 12 unger på et år. Killingerne dier til de er en måned gamle, men allerede efter 14 dage begynder de at æde planter, herefter klarer killingerne sig selv.

KÆRT BARN HAR MANGE NAVNE...

- Markvildtstiltag, Natur- og vildtvenlige tiltag, Naturstriber, vildt- og bivenlige tiltag, faunaforbedrende tiltag ...
- Det dækker over det samme
- Natur- og vildtvenlige tiltag er en række terrænplejeforanstaltninger der enkeltvist eller i kombination bidrager til at skabe bedre livsbetingelser for markvildtet i marken eller langs markens kanter.

Afgrøde

Barjordsstribe

Udyrket stribe – gl. stubmark

Gl. græsstribe

Levende hegn

HVILKE NATUR- OG VILDTVENLIGE TILTAG KAN MAN LAVE PÅ MARKNIVEAU?

- Vildtsstriber
 - Udyrkede striber baseret på spildfrø.
 - Striber med isåning af bi- og vildtvenlige planter.
 - Græsstriber med enten gammel eller kort vegetation.
- Insektvolde
- Barjordsstriber
- Lærkepletter

VILDTSTRIBER

- UDYRKEDE STRIBER MED SPILDFRØ

- En stribe der ligger udyrket hen, giver mulighed for at etårige ukrudtsarter kan etablerer sig ligesom der kommer sol og varme ned til bunden. Tilsammen giver dette et godt livsgrundlag for insekter som igen danner fødegrundlaget for hønsefuglenes kyllinger.
- De udyrkede striber er også til stor gavn for vildtets yngel, der bruger striberne til at søge føde, holde sig tør og varme samt finde dækning.

VILDTSTRIBER

- ISÅNING AF BI- OG VILDTVENLIGE PLANTER

- Ved tilsåning af arealet med en bi- og vildtvenlig frøblanding, i en lav udsædsmængde, er der god basis for opvækst af 1-årige plantearter.
- Det skaber et godt miljø for insekter og frøproducerende planter, der tilsammen udgør fødegrundlaget for den højerestående agerlandsfauna

VILDTSTRIBER

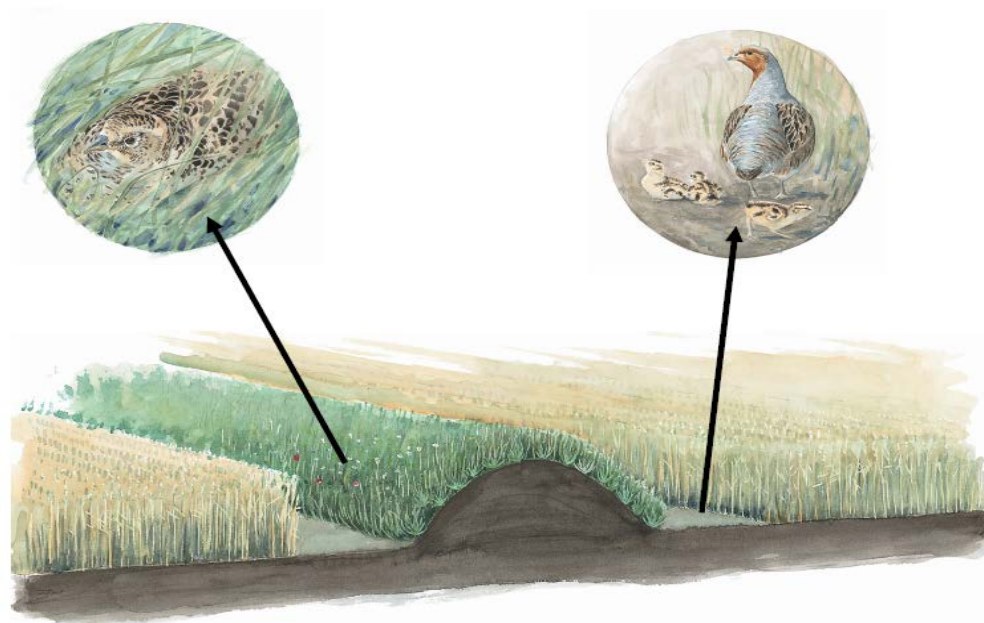
- GRÆSSTRIBER

- Græsstriber med gammel vegetation
 - Ofte drejer det sig om at undlade dyrkning af de yderste par meter af marken. Fuglene finder velegnet redeskjul i det græs, som fremkommer naturligt.
 - Alternativt kan arealet tilsås med tuegræsser.
- Græsstriber med kort vegetation
 - Hold græsset kort gennem hele sæsonen

INSEKTVOLD

- En insektvold er en lav græsklædt jordvold, hvor insekter trives. Dette tiltrækker især jordrugende fugle som agerhøns og sanglærke, ligesom det fremmer den naturlige skadedyrsbekæmpelse.

INSEKTVOLDE TJENER FLERE FORMÅL

- Gunstige livsbetingelser for jordrugende fugle
- Redeplads
 - Agerhøns og fasaner fortrækker at lægge deres reder i ældre græs- og urtevegetation og gerne på et let skrående terræn.
- Fødegrundlag for kyllingerne
 - Kyllingerne er afhængige af store mængder insekter for at overleve de første uger.
- Reducere markstørrelsen
 - Afstanden fra opformeringsstederne bliver kortere. Derved får nyttedyrene mulighed for at bevæge sig ud i større dele af marken.
- Skjulested for markvildtet
- Spredningskorridorer
- Naturlig skadedyrsbekæmpelse

ETABLERING AF INSEKTVOLD

- Simpel vold: $1\frac{1}{2}$ -2 m bred og $\frac{1}{2}$ -1 m høj.
- Længden afhænger af markens længde, men ca. 100 m.
- Den etableres nemt og billigt ved at lægge et par plovfurer op mod hinanden ved at køre nogle gange frem og tilbage.

BARJORDSSTRIBER

- En barjordsstribe er en opharvet eller fræset stribe på maksimalt 3 meters bredde, hvor jorddække af fremvoksende vegetation forhindres ved jordbehandling med passende mellemrum.

BARJORDSSTRIB SOM TØRREPLADS

- Barjordsstriber giver et åbent areal, hvor sollyset kan opvarme jordbunden.
 - Benyttes af hønsefuglenes kyllinger og andre fugle, der har brug for bare pletter som tørrepladser efter regnskyl.
- Bruges af de voksne fuglene til at støvbade for at pleje fjerdragten.
- Desuden kan fuglene finde andre insekter og nye spirer på striberne.
- Øvrige vildtarter bruger også striberne, f.eks. har harekillingerne også brug for et sted, hvor de kan tørre deres pels.

KOMBINATION AF TILTAG

- Ved en kombination af vildtstriber, 3 meter barjordsstriber og insektvolde giver det arter som agerhøns, harer og deres afkom føde i de perioder, hvor det ellers kniber. Samtidig får arterne gode rede-, skjule- og hvilesteder.
- Det gælder om at ændre strukturen og øge variationen i agerlandet. De enkelte tiltag kan forbinde eksisterende levesteder og virker hver for sig som ledelinjer for såvel store som små dyr i naturen.

28 September 2015

LÆRKEPLETTER

- Lærkepletter er tørre pletter i en tilsået mark, hvor der ikke er etableret plantedække.
- Lærkerne fortrækker landbrugsjord med en sparsom vegetation til redebygning og hvor der er gode fødesøgningsmuligheder til ungerne om sommeren.
- Ved at efterlades små, utilsåede lærkepletter i afgrøden bliver der igen skabt bedre levevilkår for lærkerne i form af forbedret adgangen til redebygning og fødesøgning.

REGLER FOR ETABLERING

- De vildt- og bivenlige tiltag må sammenlagt maksimalt udgøre 10 pct. af markens areal.
- Hvis du anlægger flere af vildttiltagene ved siden af hinanden, må den samlede bredde ikke overstige 10 meter.
- Hvis du anlægger flere vildtstriber på samme mark. Skal der minimum være 10 meter imellem hver af dem.
- Vær opmærksom på, at der gælder skærpede krav for vildtstriber på braklagte arealer.

- Ikke krav om særskilt anmeldelse
 - Vildt- og bivenlige tiltag, der overholder de beskrevne krav, skal ikke anmeldes særskilt i Fællesskemaet, og de skal ikke indtegnes separat på dit markkort. Vildt- og bivenlige tiltag udgør dermed ikke en selvstændig afgrøde.
- Gødningsplanlægning – nedsat kvælstofnorm
 - Du skal være opmærksom på, at arealer med vildt- og bivenlige tiltag ikke har en kvælstofnorm. I gødningsplanlægningen skal du derfor fortsat anføre hele markens areal inklusiv striber. Men når du beregner kvælstofkvoten for marken, skal du nedsætte kvælstofnormen (kg N/ha) svarende til, hvor mange procent striberne eller voldene dækker af markens areal. Det beregnede tal (kg N/ha) anføres i kolonnen "N-korrektion" og fratrækkes dermed hele markens kvote.
- Striberne skal etableres mellem den 15. april og 31. maj eller mellem den 1. og 30. september.

- Vildtstriber og insektvolde skal holdes fri for opvækst af træer og buske.
- Permanente afgrøder, som elefantgræs, rørgræs, stauder samt andre træer og buske, herunder lavskov, må ikke indgå i plantesammensætningen på vildtstriberne og insektvoldene.

FAKTA-ARK PÅ LANDBRUGSINFO.DK

- **Natur- og arealforvaltning**
 - Natur- og vildttiltag på markniveau

Download	Faktaark
PDF 	Vildtvenlige høstmetoder
PDF 	Vibelavning
PDF 	Økonomi i natur- og vildttiltag
PDF 	Haregrønning
PDF 	Sammensætning, placering og dyrkningsvejledning for naturstriber
PDF 	Barjordsstribe
PDF 	Naturstriber med succes!
PDF 	Urtestribe
PDF 	Insektvold
PDF 	Nektarstribe
PDF 	Naturvildtsstriber - hvor kan det gå galt!
PDF 	Gør markerne til gode levesteder for markvildtet
PDF 	Lærkepletter
PDF 	Natur- og vildtstriber i braklagte arealer og randzoner
PDF 	Tid til etablering af markvildstiltag

DYRKNINGSVEJLEDNING

